

Корнієнко Є. В., бакалавр, Гончаренко І. М., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну
ІННОВАТИКА В БІЗНЕСІ: РЕАЛІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ

Анотація. У статті розглядається роль інновацій у бізнесі під час війни, зокрема в українському контексті. Підкреслюється важливість інновацій у воєнний період, де вони визначають успіх підприємств та забезпечують їхню конкурентоспроможність. Зазначаються ризики, пов'язані з інноваціями в умовах війни, такі як економічні перепади та політична нестабільність. Приводяться приклади успішних інновацій українських компаній, зокрема Cher17, що демонструє, як творчість та новаторство можуть забезпечити виживання та розвиток навіть у складних умовах війни. Відзначається також важлива роль українських творців, таких як вчені та режисери, у розвитку інновацій. Заключення підкреслює, що інновації в бізнесі в часи війни вимагають відваги та творчого мислення, і не зважаючи на виклики, вони є ключовим елементом стратегії виживання та подальшого розвитку компаній, при цьому українці вносять суттєвий внесок у цей процес.

Ключові слова: війна, підприємства, виклики, можливості, інновації, бізнес, нестабільність, адаптація, творчі рішення, успіх, конкурентоспроможність, ризики, інсайти, виробництво, стратегії, українські компанії, технології, прибуток.

Korniienko Y., Honcharenko I.

Kyiv National University of Technologies and Design
INNOVATIONS IN BUSINESS: WAR REALITY ISSUES

Abstract. The article explores the role of innovation in business during times of war, with a specific focus on the Ukrainian context. It emphasises the importance of innovation during wartime, where it becomes a determining factor for the success of enterprises and ensures their competitiveness. The risks associated with innovation in wartime, such as economic downturns and political instability, are highlighted. Examples of successful innovations by Ukrainian companies, including Cher17, illustrate how creativity and innovation can secure survival and development even in challenging wartime conditions. The significant role of Ukrainian creators, such as scientists and directors, in innovation development is also acknowledged. The conclusion underscores that innovation in business during wartime requires courage and creative thinking. Despite the challenges, it is a crucial element of survival and further company development. Ukrainians contribute significantly to this process, providing insights and guidance in these complex conditions.

Keywords: war, enterprises, challenges, opportunities, innovation, business, instability, adaptation, creative solutions, success, competitiveness, risks, insights, production, strategies, Ukrainian companies, technologies, profit.

Вступ. Всесвітня організація інтелектуальної власності оприлюднила глобальний інноваційний індекс 2023, який представляє останні світові інноваційні тенденції та щорічний рейтинг інновацій 132 економік світу. Україна в глобальному інноваційному індексі 2022 року посіла 57-ме місце, утримуючи 4-ту сходинку серед 36 країн економічної групи lower-middle income. Однак, у 2023 році відбулося покращання, Україна посіла 55 сходинку, утримуючи 34 місце серед 39 економік Європи. Проте, у порівнянні з 2020 роком у цьому рейтингу наша країна, нажаль, спустилася на десять сходинок (2020 р., 45 місце. Укладачі індексу виділяють групу країн із низьким і середнім доходом, у яких інноваційна діяльність розвивається швидко [1].

Також, за інформацією, у 2023 році Україна посіла 49-те місце в щорічному рейтингу стартап-екосистем Global Startup Ecosystem Index 2023 від Глобального

дослідницького центру стартапів та інновацій StartupBlink. Країна погіршила свій рейтинг на 15 позицій у порівнянні з 2022 роком, коли зайняла 34 місце. StartupBlink, пов'язали таке різке зниження з повномасштабною війною у нашій країні, яка не могла не вплинути на українську систему стартапів [1].

Варто зазначити, що загалом коштів на інновації в нашій країні витрачають небагато. За цим показником Україна – на 77-му місці. Однак ми посідаємо 37-й рядок у рейтингу країн, які отримали найбільший профіт від використання інноваційних рішень. Бізнес є головним двигуном інноваційних процесів [1].

Постановка завдання та мета дослідження. В дослідженні здійснюється спроба аргументувати важливість інновацій в умовах війни: Освітлюється значимість інновацій, які стають важливим елементом успіху для підприємств під час воєнного конфлікту. За проведеного аналізування ризиків та викликів інновацій в умовах війни, розглянуто можливі труднощі, пов'язані із впровадженням інновацій в умовах воєнного стану. Представлено успішні приклади інновацій в українському бізнесі, продемонстровано використання українськими компаніями інновацій для виживання та збільшення конкурентоспроможності під час протистояння країні-агресору. В статті здійснюється спроба акцентування вагомого внеску вчених та експертів у розвиток інновацій в українському бізнесі. Підведено підсумки та формулювання висновків щодо ролі інновацій в умовах війни, а також важливості творчого мислення та відваги для бізнес-компаній.

Виклад основного матеріалу. Повномасштабна війна в Україні поставила бізнес-компанії на межу виживання, оскільки багато успішних бізнесів було знищено чи переміщено і вони змушені починати все з нуля. Але попри складні умови українські підприємці продовжують працювати та розвиватися, шукаючи інноваційні ідеї для масштабування та виходу на нові ринки.

Досліджуючи означену тематику, варто розібратися у чому сила й унікальність українських підприємців, які інновації є критично важливими для розвитку бізнесу сьогодні та який досвід сучасні успішні підприємці можуть порадити початківцям.

Досвідчені підприємці розглядають можливості для розвитку інновацій, які будуть відкриті в найближчому майбутньому для бізнесу. Наприклад, за допомогою штучного інтелекту легко створювати описи вакансій, генерувати скрипти холодних продажів, редагувати листи. Останнім часом українські бізнес-компанії показали безпрецедентну здатність до швидкої та ефективної співпраці з компаніями різних галузей. Такої відкритості не було ще ніколи, й цим треба користуватись. Також варто зазначити дуже відкритий ринок праці, що дає багато можливостей для залучення кращих спеціалістів з інших галузей. Українські ІТ-спеціалісти та стартапи затребувані по всьому світі. На власній практиці ми спостерігаємо значний інтерес до України з боку іноземних інвесторів і партнерів. Цілком очевидно, що після нашої перемоги цей інтерес буде ще потужнішим, і важливо вже сьогодні будувати міцний фундамент.

Україна також має всі шанси стати країною, що генерує інновації. Можна стверджувати, що вітчизняний бізнес здатен швидко створювати якісні проекти, запускати сміливі ідеї, використовуючи власні ресурси, гранти й створювати нові сервіси та продукти. спостерігається синергія бізнесу й науки, і це дуже перспективно.

Сміливо можна стверджувати про унікальність українського бізнесу, який є гнучким та адаптивним. Чимало потрясінь і крутих поворотів навчило українську бізнес-спільноту сприймати кожну кризу як зону зростання й виходити з неї ще сильнішими. Обмеженість ресурсів, законодавче поле, яке важко передбачити, слабкість споживчих ринків – все це вимагає від вітчизняних підприємців бути готовими до ризику, швидко реагувати й ухвалювати сміливі рішення. Незламність під час війни дозволила зрозуміти,

що будь-які «виклики» або «проблеми» мирного часу можна подолати. Українські підприємці показали свою відчайдушну креативність. З нічого зробити щось у критичній ситуації – наша відмінна риса що на війні, що в бізнесі, буде добре й після перемоги винаходити унікальні рішення для себе й світу [2].

Світ бізнесу та розвиток технологій не можуть відставати одне від одного. Цей процес супроводжується появою нових інноваційних бізнес-ідей, які, в свою чергу, мають свій життєвий цикл. Якщо ідея була вдалою, то в результаті на ринку з'являється новий продукт. До поняття інновації відноситься все те, що покращено, перетворено в нове або винайдено. Причому сьогодні це може стосуватися вже будь-якої галузі, і, насамперед, бізнесу.

Перед будь-яким бізнесом чи підприємцем стоїть питання, як самостійно навчитися знаходити і впроваджувати інноваційні рішення. Дуже рідко успішні ідеї народжуються внаслідок геніального осяяння, як правило, інновації – це результат інтелектуальної праці, свідомого і цілеспрямованого пошуку нових рішень. Існують основні джерела, звідки запозичуються ідеї, які зарадять кожному підприємцю поглянути на свій бізнес по-новому.

Таким чином, варто приділити увагу деяким інноваційним крокам, необхідним для успіху бізнес-компаній.

По-перше, звичайно, це випадкова подія. Тобто, це і успіх, і невдача, і те, що відбувається навколо. Так би мовити, завдяки якій-небудь несподіваній події можуть спонтанно народитися інноваційні ідеї. Головне в цей момент для бізнесу розгледіти можливі перспективи і реалізувати їх в життя. Успіх буде залежати від компетентності топ-менеджменту, а також від відсутності у нього вузького світогляду.

Звичайно, будь-які зміни в справі завжди ризиковані, але ж весь бізнес і побудований на основі ризику. Досвідчені підприємці можуть навіть у несподіваній невдачі розгледіти приховані інноваційні можливості, які, наприклад, збільшать прибуток або підштовхнуть підприємство на вищий щабель розвитку [3].

По-друге, будь-яка незбіжність між тим, що є, і тим, що повинно бути. У це поняття входить будь-яка дисгармонія в економічних показниках, різні розбіжності між справжнім і концепціями про нього, а також дисонанс між пріоритетами споживача і уявленнями про них підприємцями. Вони, як правило, не виявляються в звітах у вигляді цифр, які отримують керівники, тобто в них більше якісних, ніж кількісних моментів.

По-третє, потреба виробничого процесу. Мається на увазі, що інноваційні ідеї народжуються не з будь-яких подій, а причиною їх появи може стати необхідність в удосконаленні вже існуючого процесу. Наприклад, заміна навіть однієї слабкої ланки перебудує старе на нове, яке буде відповідати сучасним потребам. Для цього необхідно розбиратися в сутності процесу чи продукту, а не міняти що-небудь інтуїтивно. Важливо щоб рішення відповідало цінностям потенційних споживачів [3].

По-четверте, структурні зміни на ринку або в якій-небудь галузі. Якщо в галузі спостерігається інтенсивне зростання, яке випереджає чисельність населення, то є велика ймовірність, що структура галузі зміниться. Причиною може стати те, що в процесі подвоєння виробництва в галузі відбуватиметься стрімке старіння, і вона перестане адекватно реагувати на те, що відбувається. Все це буде потужним поштовхом для пошуку інноваційних рішень.

Наступний крок це різні зміни в ціннісних установках і в сприйнятті. Ці явища не можна пояснити з економічної точки зору, так як будь-які такі зміни є наслідком плину часу. Їх можна використовувати як джерело, але впроваджувати інновації потрібно буде послідовно і вузьконаправлено, з огляду на те, що в даному випадку необхідний буде ще і точний розрахунок часу [7].

І, нарешті, це будь-які нові знання, ноу-хау. Такому джерелу необхідно більше часу на пошук і впровадження інновацій. В результаті, ідеї, народжені на їх основі, приносять великі профіти і високі показники в продуктивності. Але в цьому випадку присутній ще значніший ризик, тому, якщо ідея виявиться невдалою, може статися грандіозний її провал.

Дослідження показують, що будь-які інноваційні ідеї не обов'язково застосовуються в великомасштабному бізнесі. Їхньою метою пошуку є вихід на лідируючі позиції в будь-яких сферах діяльності людини [12].

В умовах війни підприємства стикаються з викликами та можливостями, пов'язаними з інноваціями в бізнесі. Приголомшлива нестабільність, яка супроводжує воєнний час, вимагає від організацій адаптації та знаходження творчих рішень для виживання та розвитку.

Наразі, варто відзначити наступні акценти, важливі для українського бізнесу.

1. Важливість інновацій в умовах війни. У ситуації війни, де кожен крок може бути визначальним, інновації стають ключовим елементом успіху бізнесу. В епоху конфлікту, де дії та реакції стають визначальними, інновації стають крилатим словом для бізнесу. Вони дозволяють компаніям швидше реагувати на зміни в економічному та політичному середовищі, а також ефективніше пристосовуватися до нових умов. Швидкість адаптації та здатність до швидкого внесення змін у виробництво і стратегії можуть визначити майбутнє компанії. Це важливо не лише для виживання, але й для підтримання конкурентоспроможності [11].

2. Ризики та виклики інновацій в умовах війни. Незважаючи на очевидні переваги, інновації в умовах війни супроводжуються великими ризиками. Перепади в економіці, непередбачуваність подій та політична нестабільність можуть ускладнити впровадження інноваційних рішень та стратегій. Непередбачуваність, невизначеність та збитковість можуть стати перешкодою для інноваційних ініціатив. Крім того, змінний політичний ландшафт може призвести до нестабільності в економіці [8].

3. Приклади успішних інновацій в українському бізнесі. Навіть у найскладніших умовах українські компанії демонструють, як інновації можуть стати ключем до виживання. Несприятливі умови не заважають українським компаніям розвивати та впроваджувати інновації. Прикладом може служити компанія Cher17, яка, стикаючись із складнощами війни, впровадила нові технології у виробництво та маркетинг, що дозволило їй збільшити конкурентоспроможність на ринку. Лише за 2022–2023 роки бренд збільшив прибуток у чотири рази. Компанія Cher17 виявилася експертом у впровадженні новітніх технологій у виробництво, адаптуючись до непередбачуваних обставин та збільшуючи свою конкурентоспроможність. Один креатив компанії допоміг їм перейти зовсім на новий рівень упізнаваності та довіри серед клієнтів [6].

4. Роль українських авторів у розвитку інновацій. Важливу роль у розвитку інновацій в українському бізнесі відіграють вчені, експерти та режисери. Роботи, що вийшла на екрани 2023 року – «Вовк. Страху немає» – про воїнів, які є в головних ролях, звияжну боротьбу, міць, силу та неймовірну віру, що надають цінні інсайти щодо впровадження інноваційних стратегій в умовах війни, боротьбу напролом [4].

Інновації в бізнесі під час війни вимагають відваги та творчого мислення. Вони визначають майбутнє компаній. Несприятливі умови стають імпульсом для творчого мислення та змушують підприємства шукати нестандартні рішення [3]. Незважаючи на виклики, вони стають необхідним елементом стратегії виживання та подальшого розвитку компаній. Українці вносять важливий внесок у розвиток інновацій, надаючи інсайти та настанови для усієї країни й підприємств, зокрема, у цих складних умовах.

Висновки. Таким чином, можна зробити такі висновки з проведеного дослідження. У контексті війни підприємства стикаються з надзвичайними викликами, але інновації стають вирішальним елементом для їхнього виживання та розвитку. Текст наголошує на важливості інновацій в умовах воєнного конфлікту, де швидкість адаптації та творчі рішення визначають успіх компаній. Хоча інновації вносять великі можливості, вони також супроводжуються серйозними ризиками, пов'язаними з економічною нестабільністю та політичною невизначеністю.

Українські компанії, не дивлячись на виклики воєнного часу, виявляють вражаючий потенціал для інновацій. Прикладом є успішна історія компанії Cher17, яка завдяки впровадженню новітніх технологій змогла збільшити свою конкурентоспроможність і прибуток. Також важливо відзначити внесок українських авторів, таких як вчені та режисери, у розвиток інноваційного потенціалу.

Отже, в загальному можна стверджувати, що інновації в бізнесі під час війни вимагають не лише відваги та творчого мислення, але й стають необхідним елементом стратегії виживання та подальшого розвитку компаній. Українці в цих надскладних умовах продовжують вносити важливий внесок у розвиток інновацій, що є важливим для усієї країни та бізнес-середовища.

Список використаної літератури

1. Інформаційні матеріали щодо стану інноваційної діяльності. *Управління інтелектуальної власності та інновацій*. 2023. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Print?lang=uk-UA&id=69b9a9bf-5fbc-4035-8c0f-ac26b853c0eb>.
2. Які інновації потрібно впроваджувати сьогодні, щоб бути успішним завтра. Бліцінтерв'ю з топідприємцями України. *Brand Voice Forbes*. 2023. URL: <https://forbes.ua/leadership/yaki-innovatsii-potribno-vpro-vadzhuvat-i-sogodni-shchob-buti-uspishnim-zavtra-blitsintervyu-z-toppidpriemtsyami-ukraini-31032023-12647>.
3. Береговий М. Інноваційні ідеї для бізнесу: джерела. *Uacredity.com. Все про гроші та бізнес*. URL: <https://uacredity.com/innovacijni-ide%D1%97-dlya-biznesu-dzherela/>
4. Кушпін А. На екрани вийде ексклюзивна кінострічка «Вовк Страху немає»: у головних ролях-воїни ЗСУ. *24tv.ua*. 2023. URL: <https://maintenance.cordangroup.com>.
5. Інновації під час війни – чи на часі? *Виконавча дирекція УКА. clusters.organic.ua*. 2023. URL: <https://www.clusters.org.ua/blog-single/innovatsiyi-pid-Chas-viyny/>
6. Щербачов О. 30 до 30: творці майбутнього. *forbes.ua*. 2023. URL: <https://forbes.ua/ratings/30-do-30-tvortsima-ybutnogo-29082023-15692>.
7. Павлій І. Бізнес під час війни: три історії, які надихають. *rubryka.com*. 2023. URL: <https://rubryka.com/article/biznes-pid-chas-viiny/>
8. Яковлева О. Відкинь усі вагання – покрокова інструкція жінкам, як відкрити свій бізнес під час війни. *vikna.tv*. 2023. URL: <https://vikna.tv/dlia-tebe/roboata/yak-vidkryty-biznes-pid-chas-vijny-pokrokovaya-instrukciya/>
9. Гензель Ю. Розвиток під час війни: 5 головних проблем українського бізнесу. *mind.ua*. 2023. URL: <https://mind.ua/openmind/20260808-rozvitok-pid-chas-vijni-5-golovnih-problem-ukrayinskogo-biznesu>.
10. Сироватко І. Не лише вистояти, а й розвиватися: поради для бізнесу під час війни. *business.diia.gov.ua*. 2023. URL: <https://business.diia.gov.ua/cases/antikrizovi-risenna/ne-lise-vistoati-a-j-rozvivatisa-poradi-dla-biznesu-pid-cas-vijni>.
11. Соловійова І. Актуальні технології для бізнесу в Україні під час повномасштабної війни. *speka.media*. 2023. URL: <https://speka.media/aktualni-texnologiyi-dlya-biznesu-v-ukrayini-pid-cas-povnomasstabnoyi-viiny-pkjmxxv>.
12. Горбатова А. Вжити та перемогти: бізнес під час війни. *blog.keycrm.app*. 2022. URL: <https://blog.keycrm.app/uk/vizhiti-ta-peremogti-biznes-pid-chas-vijni/>